

Elke Heidenreich

Erika aneb Skrytý smysl života.

Přeložila: Kateřina Prešlová

Celý rok jsem pracovala jako šílená a krátce před Vánoce jsem si připadala úplně prázdná, vyprahlá a vyčerpaná. Byl to strašný rok, ačkoli jsem vydělala spoustu peněz. Bylo to, jako bych zapoměla žít. Přátele jsem téměř neviděla, nebyla jsem na dovolené, jedla jsem vestoje někde mezi dveřmi - gyros a zelný salát, kousek pizzy, pár tortil a k tomu dvě, tři margarity, nebo jsem doma u televize snědla z pánvičky několik míchaných vajíček a častokrát jsem nejedla vůbec nic a pila jen víno, kávu nebo gin a padala do postele jako kus olova, aniž bych otevřela poštu nebo si poslechla záznamník, beze snů, bez života. Pár dní před Vánoce mi přišla jsem právě domů a vysílená po šestnáctihodinovém dni jsem se natáhla v kabátě a kozačkách jak široká tak dlouhá na koberec zazvonil telefon. Už při prvním tónu jsem po něm sáhla jako po poslední známce života odněkud zvenčí. „Ano!“ řekla jsem, a právě tak bezvýrazně jsem mohla říct „Pomoc!“.

Byl to Franz a volal mi z Luganu. Franz a já jsme spolu před lety chvíli žili, potom jsme se ale nějak v klidu rozešli a oba si někoho vzali. Mezitím jsme byli ale oba zase rozvedení a on žil v Luganu a já v Berlíně.

Franz pracoval v Luganu u jednoho architekta a občas jsme si psali dětinské pohlednice. Někdy jsem potkávala jeho matku, která by byla tak ráda viděla, kdybychom zůstali spolu, a která v Berlíně pomalu trouchnivěla, tak jako tolik starých lidí. Trochu mi pak o něm vyprávěla, jenomže matky přece o svých dětech nic nevědí, a tak jsem se dozvěděla jen to, že Franz se má dobře, že hodně vydělává, ona však v Luganu ještě nikdy nebyla.

„Ahoj, Betty,“, řekl Franz do telefonu. Je jediný, kdo mi říká Betty. Jmenuji se Elisabeth, ale tak mě oslovuje jen moje matka. Můj otec mi říkal Liso, ve škole jsem byla Elli a můj manžel mi říkal Lilli. Někdy už sama nevím, jak se vlastně jmenuju, a říkám si svým druhým

jménem: Veronika. Jen pro Franze jsem byla Betty, a tak jsem se zhluboka nadechla, stáhla si kozačky a řekla: „Ach, Franz.“

„To nezní moc dobře, ach, Franz,“ řekl. „Děje se něco?“

„Myslím, že jsem mrtvá,“ řekla jsem. „Štípni mě.“

„To bys musela přijít o něco blíže,“ řekl Franz, „a to je to, proč ti volám.“

Zavřela jsem oči a myslela na ten legrační podkrovní byt, ve kterém jsme spolu bydleli. Franz stavěl divadelní kulisy ve zmenšeném měřítku a naši dva křečci Kain a Ábel bydleli ve scénické dekoraci z „Dona Giovanniho“. Vylézali na malé balkónky a umývali se a z pásku jsme si k tomu pouštěli árii dony Anny z konce druhého jednání, „or sai chi l'onore rapire a me volse“, a v té době jsme strašně moc pili. Také jsme pracovali on na svých divadelních kulisách, já pro své noviny, ale pili jsme gin a bílé víno a tequilu v takových množstvích, že už dnes nevím, jak jsme vůbec ráno vstali z postele, kdo odnesl všechny ty prázdné láhve a kdy jsme se vlastně starali o kočku. Jednoho z křečků jsme později zasedli ve velkém čtenářském křesle zalezl mezi čalouněnou sedačku a opěradlo -, a našli jsme ho, až když začal být cítit a ten den bylo to při snídani jsme potřebovali první gin už po ránu, ačkoli v zásadě platilo takové poslední pravidlo: víno od 16 hodin, gin od 20 hodin a tequilu až po desáté. No co, už je to dávno.

„Nechceš přijet na Vánoce ke mně do Lugana?“ , zeptal se Franz.

„Proč bych měla?“ , řekla jsem a měla šílenou radost, ale na hlase jsem to nedala vůbec znát. „Najednou beze mně už nemůžeš žít?“

„Já bez tebe můžu žít skvěle,“ řekl Franz, „a co myslíš, jak si to budu užívat, až po Novém roce zase odjedeš.“

Ještě nikdy jsem v Luganu nebyla. „Jaké je Lugano,“ , zeptala jsem se, „příšerné?“

„Děsné,“ , řekl Franz. „Staré domy vpředu s palmami a obrostlé vistarie-
mi, které kvetou tak odporně fialovými květy, všude oleandry s tím
ohavným zápachem a příšerné jezero uprostřed ohavných hor. A pije se
tu ten nechutný Fendant, ze kterého je člověk už po čtyřech lahvích
opilý. Rozmysli si to.“ „Slibuješ mi, že se budeme celou dobu hádat?“,
zeptala jsem se a Franz řekl: „Čestné slovo.“

„Báječné,“ , řekla jsem, „ale zapomínáš, že už jsem mrtvá. Nemyslím, že
to ještě zvládnou až do Lugana, vždyť teď už to nezvládnou ani do kuchyně,
Franzi.“

„Poletíš,“ , řekl Franz, „až do Milána a potom pojedíš hodinu vlakem do
Lugana a já tě vyzvednu.“

„Nevyzvedávej mě,“ , řekla jsem, „třeba budu mít štěstí a letadlo spadne
a ty bys čekal zbytečně.“

„Dobrý nápad,“ , řekl Franz, „taky bych mohl u Chiassa položit přes
koleje kmen, aby tvůj vlak vykolejil, co tomu říkáš?“

„Velkolepé,“ , řekla jsem a najednou jsem začala brečet a myslela na naši
kočku, která jednoho dne spadla ze střechy, jen tak, a my jsme si mysle-
li, že se to nemůže nikdy stát. Byla zvyklá chodit po střechách a z našeho
malého balkónu jsem ji často viděla sedět na sluníčku a mýt se, vysoko
vedle komína, před televizní anténou, na které vrkali tlustí holubi.
Jednoho dne uklouzla, dostala se do víru, ve zmatku se už nemohla
udržet a zřítila se kolem všech výčnělků a balkónů rovnou dolů, pět
pater, a já ji viděla ležet dole bez hnutí a nebyla jsem schopná za ní běžet.
Nakonec Franz seběhl schody a dlouho se nevracel. Už jsme o kočce
nikdy nemluvili a v tom roce jsme se odcizili, jak se říká. Už jsme prostě
nemohli o ničem mluvit vážně, byli jsme spolu cyničtí a ironičtí
a nečestní a oba jsme tím trpěli, ale změnit se to už taky nedalo.

„Už mě vůbec nepoznáš, až přijedu,“ , řekla jsem. „Strašně jsem zestárla,

mám úplně bílé vlasy a jsem příšerně ošklivá.“ Nahlas jsem popotáhla nosem, vstala a vrhla se do křesla, abych našla rovnováhu. „Ty jsi byla vždycky příšerně ošklivá,“, odpověděl Franz, „jenom jsem ti to nechtěl říct. Já jsem ostatně oslnivě krásný jako vždycky.“

„Dobře,“ řekla jsem, „na to se podívám, přijedu na Štědrý večer, pokud něco poletí.“ Měla jsem pocit, jako by se opravdu těšil a já byla tak nějak zachráněná.

Zavřela jsem oči a zůstala ještě snad půl hodiny nebo hodinu ležet v křesle. Poslouchala jsem zvuky v domě, zavírající se dveře, nějaký mužský hlas, rychlé kroky a z ulice se ozývalo rozhněvané hučení Berlína, klokotající táhlý tón jako krátce před výbuchem kotle, a já jsem si představila Lugano jako malou oázu s červenými střechami ve sněhové kouli.

24. jsem brzy ráno naházela do tašky několik svetrů a džíny, brýle, rukávník, nějaké prádlo, věci na mytí, baleríny, jeden pár pevných bot, staré černé hedvábné šaty s vybledlým vzorkem s růžemi, pár knih a svůj cestovní budík a skočila ještě do KaDeWe, abych koupila alsaskou hořčici pro Franze. Mají tam oddělení s osmdesáti nebo sto různými druhy hořčice, ve skleničkách a v tubách a v hliněných hrníčkách, ostré a sladké a sladkokyselé, krémové a zrnité, od světle žlutých po tmavě hnědé, a celá ta perverznost západu, celá ta nesnesitelná nadutost tohoto přebujelého, nemocného, prolhaného města Berlína mi splývá v neuvěřitelnosti tohoto oddělení s hořčicemi svět je v plamenech, je válka, lidé umírají hlady a vraždí se, milióny jich jsou na útěku a nemají žádný domov, děti umírají na silnicích a Berlín si vybírá ze stovek druhů hořčice, protože nic není horší než nesprávná hořčice na upraveném stole s večeří. Ale já bych byla ještě stihla i to, vyjela bych výtahem nahoru a pro Franze, toho cynika, Franze, toho beznadějného intelektu-

ála, Franze, toho posměváčka s hlubokými vráskami na levé i pravé straně nosu, byla bych pro Franze, s nímž jsem strávila tak zoufalé noci a tak prolhané dny, koupila hrubozrnnou, tmavě žlutou, sladce ostrou alsaskou hořčici v hliněném hrníčku s korkovým uzávěrem, kdybych v přízemí nebyla spatřila to prase. Eriku.

Vypadalo jako člověk a já nevím, jak jsem přišla na „Eriku“, ale byla to skutečně má první myšlenka. To prase vypadalo jako jedna osoba, která se jmenovala Erika a vypadala jako prase. Erika byla téměř v životní velikosti, skoro tak velká jako dospělé prase. Byla ze světle růžové plyšové kožešiny, měla čtyři silné tmavě růžové nohy, tlustou hlavu s lehce pootvřeným prasečím rypákem, měkkýma ušima a světle modrýma skleněnýma očima, velkýma jako jednomarkovka, které měly nepopsatelný výraz důvěřivé, dobromyslné, zvědavé a s takovou nějakou mazaností, které vypadaly, jako by chtěly říct: Co má znamenat všechn ten zmatek, ber to, jak to je, podívej se na mě, jsem jenom růžové plyšové prase uprostřed KaDeWe, ale vím docela jistě, že život má nějaký, i když skrytý smysl.